

ΕΛΛΑΔΕΣ

Ἡ σιγή ἐπνιξε καὶ κατέχωσε μερικὰ γεγονότα, πολὺ ἀνώτερα τῶν μούτρων μας καὶ τῶν καπέλλων μας. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ γεγονότα θὰ φωνάζουν αὖριον, ὡς αἰθνήδια ἀλγη ποῦ σπαθίζουν ἓνα ἄρρωστον σῶμα, ἀσφαλεῖς προμνηταὶ κάποιου νοσήματος ποῦ ἔρχεται ἢ ἐπανερχεται, πρέπει κάπως νὰ ἀναζητηθοῦν ἀπὸ τώρα. Αὐτὰ ἐπιμένουν ὅπωςδῆποτε νὰ μποῦν εἰς τὴν ἱστορίαν μας, τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν, ποῦ οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον, ἐάν ὁ μέλλον νὰ τὴν γράψῃ εἶνε εὐσυνείδητος ἄνθρωπος. Ἐὰν κανεὶς θέλει νὰ κάμῃ εἰς τὸ ἔθνος μεγάλων δωρεάν, ὁ Θεὸς ἂς τὸν φωτίσῃ νὰ τὴν κάμῃ μὲ κάποιον σκοπὸν, καὶ προτιμώτερον καὶ μελλοντικώτερον θεωρῶ τὸ ἐξῆς. Νὰ προσφέρῃ τὰ χρήματά του ἢ τὰ κτήματά του εἰς τὸν μέλλοντα ἱστορικὸν τῆς νέας Ἑλλάδας, ὑπὸ τὸν ὄρον, ἱστορῶν μας ὁ ἄνθρωπος αὐτός, νὰ μὴ ἀκούσῃ τὴν συνείδησίν του, ἀλλὰ τὴν καρδίαν του καὶ νὰ μᾶς λυπηθῇ, νὰ μᾶς ἀσβεστώσῃ δὲ ὅπωςδῆποτε μὲ κάποιαν εὐσχημίαν. Ἡ μέθοδος ἄλλως τε εἶνε παλαιὰ καὶ καθαρῶς ἑλληνικὴ. Τὴν μετεχειρίσθη ὁ Ἀγησίλαος, δωρήσας ἓνα κτήμα εἰς τὸν Ξενοφῶντα. Ὁ Ξενοφῶν, ὅσον καὶ ἂν ἦτο εὐσυνείδητος, δὲν κατάρθωσε νὰ λησμονήσῃ τὸ κτήμα τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπεσιώπησεν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν του μερικὰ δυσάρεστα ἀφορῶντα τὸν δωρητὴν. Εἶθε ὁ κοινωνικὸς καὶ πολιτικὸς ἱστορικὸς τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, νὰ εἶνε τόσο βολετὸς ὅσον καὶ ὁ ἀρχαῖος συνάδελφός του.

Ἄλλὰ τοὺς προφορικοὺς ἱστορικοὺς, τοὺς συζητητὰς τῆς συγχρόνου καταστάσεως, ἡμᾶς δηλαδὴ τοὺς ἰδίους δημιουργοὺς τῆς, ἀγνοῶ ποῖος τοὺς ἐ μ π ο ὑ κ ω σ ε ν εἰς τρόπον ὥστε νὰ κάμνουν τὸν στραβὸν καὶ νὰ μὴ βλέπουν οὔτε δεξιὰ οὔτε ἀριστερά, οὔτε ἐμπρός. Συστοιχία κοιλιῶν θωπεύεται ἠδονικώτατα ἀπὸ γραφειοκρατικὰ χέρια μέσα εἰς τὰς ὠραίαις Ἀθήνας, ὅταν πνέει ἡ λεπτὴ αὔρα τῶν τὴν νύκτα, καὶ ὑπάρχουν στιγμαὶ ποῦ, βλέπων κανεὶς εἰς μίαν πλατεῖαν Συντάγματος αἰθνης τόσοις ἄνθρωποις ἀκριβῶς καρφωμένους εἰς τόσα ἀκριβῶς καθίσματα καὶ ἀκούοντας τὴν τρόμπαν, ἢ ὅποια μὲ ὄλην τῆς τὴν ἀταραξίαν — ἐνθυμούμαι — ἐγαίγιζεν εἰς νύκτας πολιτικῆς ἀναρχίας, λέγει·

— Αὐτοὶ οἱ πολῖται ἐδῶ ἔχουν λύσει ὅλα τῶν τὰ ζητήματα. Τὰ πολι-

τικά, τὰ κοινωνικά . . . Δὲν λείπει παρὰ ὁ Περικλῆς διὰ νὰ ψάλη τὰς Ἀθήνας.

Αὐτὴν τὴν σκέψιν θὰ ἔκαμνεν ἄνθρωπος ξένος ἐρχόμενος ἀπὸ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου. Ἄλλ' ἓνας ἀπὸ ἡμᾶς ποῦ ἀναπνέομεν ἐδῶ, θὰ ἄνοιγε τὰ μάτια του, θὰ ἐτέντωνε τὰ χέρια του, θὰ ὠσφραίνετο, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ ἐὰν ἐπὶ τέλος σῶζεται πουθενὰ κάτι ποῦ ἐξητμίσθη τελευταίως. Καὶ δὲν θὰ τὸ εὔρισκε Διότι τὸ ἐξατμισθὲν εἶνε ὁ νόμος. Ἡ εὔνοια τοῦ νόμου. Πῶς νὰ τὸ εἰπῇ κανεὶς λεπτότερα ; Ἐὰν σῶζεται ἐπὶ τέλος μυρουδιὰ πειθαρχίας, ὑποταγῆς πρὸς ἓνα τι ποῦ οἱ λαοὶ ὀνομάζουσι νόμον, καὶ τὸ ὁποῖον διὰ μὲν τοὺς ἀγρότας εἶνε γροθιά ἀπειλοῦσα ἢ καταφερομένη, διὰ δὲ τοὺς ἀρωματισμένους γραφειοκράτας εἶνε ἀπλούστατα ἢ συνειδήσις. Καὶ νὰ τὰ εἰπῶ συγκριτικῶς, πρόκειται περὶ τῆς σφραγίδος ἐκείνης ποῦ δίδει ὁ νόμος, ὅταν ὑπάρχει, εἰς τὰ πρόσωπα καὶ εἰς τὰ πράγματα, Μὲ τὴν ὁποίαν σφραγίδα εἶνε σφραγισμένον καὶ αὐτὸ τὸ βᾶδισμα ἐνὸς Ἑγγλέζου ναύτου. Μὲ τὴν ὁποίαν σφραγίζεται καὶ ὁ καλλιεργητῆς ἀκόμη Γερμανός. Πηγαίνει λόγου χάριν εἰς τὰς Πάτρας, εἰς τὰ οἰνοποιεῖα Κλάους, εἰς τὸν Γερμανικὸν αὐτὸν Ὀλυμπον τῆς ἀμπελουργίας, καὶ βλέπει μέσα εἰς τὴν ἀνεκδιήγητον ἐκείνην τάξιν τῶν φυτευμένων γαιῶν καὶ τῶν ἐργοστασιῶν, βλέπει ὄχι μόνον τὴν σφραγίδα κάποιου νόμου, ἀλλ' αὐτὸ τὸ Πρωσικὸν κράνος μπηγμένον εἰς τὴν γῆν. Ζητήσατέ τον αὐτὸν τὸν ἀ ἐ ρ α τῶν νόμων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου τῆς Ἑλλάδος θέλετε, ἐπὶ ἐμφύχων καὶ ἀψύχων. Ἔρχομαι ὄχι εἰς τὰ πράγματα, ἀλλ' εἰς κάποια κομματάκια πραγμάτων. Προχθὲς μία πλατεῖα τῶν Ἀθηνῶν ἀνεστατώθη. Ἦτο μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Ἦχνησαν δέκα σφυρίκτραι ἀστυφυλάκων καὶ ἔτρεξαν ἄλλοι δέκα. Οἱ εἴκοσι αὐτοὶ ἐν ὄλῳ ἀστυφυλάκες ἐμαζεύθησαν διὰ νὰ ἀναγκάσουν ἓνα πολίτην νὰ κλείσῃ τὸ μαγαζί του. Εἴκοσι! Καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς πέντε ἀξιωματικῶν. Ἐνας δὲ πολίτης ἐναντίον αὐτῆς τῆς φάλαγγος. Ἦτο ἰδιοκτῆτης ἐνὸς ὑπογείου ρυπαροῦ καφθηνεῖου. Ἐνας ἐνωμοτάρχης τὸν ἰκέτευσε νὰ κλείσῃ τὸ μαγαζί του, διότι ἡ ἀστυνομία ἀπηγόρευε τὴν διανυκτέρευσιν. Ἐκεῖνος ἠρνήθη. Ὁ ἐνωμοτάρχης ἐζήτησε τὴν ἐπέμβασιν ἀξιωματικοῦ. Ὁ ἀξιωματικὸς καθικέτευσε τὸν κύριον καφθηνιζῆν. Αὐτὸς ἠρνήθη δευτέραν φοράν. Ἐκλήθησαν καὶ ἄλλοι 4 ἀξιωματικοὶ, δέκα ἀστυφυλάκες, κατόπιν ἄλλοι δέκα. Ἡ Ἀρχὴ παρεκάλει, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀρχὴ ἐδέετο πρὸ τοῦ πολίτου νὰ τὴν σεβασθῇ.

— Φίλε μου, τοῦ εἶπεν ὁ ἀστυνόμος, πῶς τὸ θέλεις ; Πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται ὁ νόμος.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς λέξεως «νόμος» ὁ συνταγματικὸς νεοέλληνας ἔκαμψε

τὰ δύο χονδρὰ μπράτσα του περὶ τὴν ὄσφιν καὶ ἐκύτταξε τὴν ἀστυνομίαν, ὡς νὰ ἔλεγε·

— Τώρα νόμος ; Κοροϊδεύεις ἀδελφέ ;

Ἀκούσατε καὶ τὴν λύσιν. Μετὰ μᾶς ὄρας ἰκεσίας, ἡ ἀστυνομία ἐτόλμυσε νὰ τὸν συλλάβῃ, ἀφοῦ ἔδειξε διαθέσεις νὰ τραβήξῃ κάποιον μαχαῖρι ἀπὸ τὸν μπεζαχτᾶν Ἀπαγόμενος δὲ ὁ Σανταγματικώτατος ἐφώναξε πρὸς τοὺς συναθροισθέντας περιέρχους·

— Πολίτεες ! Νὰ ἦστε μαρτύροι ! Μᾶς τυραγοῦν τὰ ὄργανα τοῦ νόμου !

Σημειώσεις. Ἡ σκηνὴ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον τοῦ ξεκοιλιάσματος τοῦ ἐνωμοτάρχου ἀπὸ ἓνα λωποδύτην. Καὶ ἡ σκηνὴ πάλιν αὐτῇ τοῦ ξεκοιλιάσματος ἐγένετο τῇ ἐπαύριον ἄλλων σκηνῶν, ὅπως καὶ αὐταὶ ἔγειναν τῇ ἐπαύριον ἄλλων, ἡ δὲ ἡμέρα ἡ ὁποία εἶχε τὰς πάλλας αὐτὰς συνταγματικὰς ἐπαύριον ἦτο ἐνεῖνη κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς συνταγματάρχης καὶ ἀνώτερος ἐπόπτης ἤπτετο τῶν γονάτων τοῦ κυρίου Παπαστασινῶ, ζητῶν εἰρήνην, ἐνῶ εἶχεν εἰς τὸ πλευρὸν του ἓνα σύνταγμα στρατοῦ.

*
*

Προβαίνομεν εἰς τὰ κομματάκια ἢ εἰς τὰ ψίχουλα τῶν πραγμάτων. Ὄταν ὁ κ. Παπαστασινὸς μὲ τὰ τουζλούκια του ἦλθε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὰς Ἀθήνας, κάποιος διαβάτης τὸν ἐπέδειξε καὶ εἶπε πρὸς ἄλλον.

— Ἐρεῖς ποῖος εἶνε ; Εἶνε αὐτὸς ποῦ ἔκαμε τὸν Π ε λ ο π ο ν ν η σ ι α κ ὸ ν π ὀ λ ε μ ο ν !

Οἱ ἀναγνώσταί μου δὲν θέλουν ἐξήγησιν. Ἄλλ' ὁ λαμβάνων τὰς πληροφορίας διαβάτης, ἠρώτησε τὸν πρῶτον τί ἐννοεῖ, καὶ ἐκεῖνος τὰ ἐξήγησε.

— Μάλιστα αὐτὸς τὸν ἔκαμε. Δηλαδὴ ἦτανε στὰ πράγματα πρωθυπουργὸς ἀπὸ τὴν Κέρκυρα. Ὁ Μωρηῆς ὅμως δὲ θέλει πρωθυπουργοῖς Κερκυραῖους. Σηκῶνεται λοιπὸν ὁ Παπαστασινός, ποῦ λές, σηκῶνει τὸν Πύργου φάπ ! φάπ ! μὲ τὸ στρατοῦ, μὲ τῆς ἐξουσίας, καὶ τᾶκαμε θάλασσα. Καὶ τὸ ὑπουργεῖο παρητήθη, τῶρριξε ὁ Παπαστασινός. Ἔτσι εἶνε, αὐτὰ δὲν τὰ σηκῶνει ὁ Πύργος. Ἡ Μωραΐτης πρωθυπουργὸς ἢ τίποτα. Τῆς ἔδωσε τῆς Κέρκυρας καὶ κατάλαβε. Ἐπειτα βλέπεις εἶνε κι' αὐτὴ ἡ Σ τ ε ρ ι ἶ ἀδερφε ποῦ μᾶς μπῆκε στὴ μίτη. Κάτι Στερεολαδίτες, κάτι Καρπεννησιῶτες βουλευταί, ἔρριξαν τὸν κύριον Ντεληγιαννὸν μέσα στὴ Βουλῇ. Σηκώθηκε λοιπὸν ὁ Πύργος στὸ ποδάρι. Στέλνουν στρατό, τοῦ ῥίχνει κάτι πέτρες ὁ Πύργος, χάθηκε ὁ στρατός. Κι' ἔτσι ὁ Μωρηῆς ποῦ λές τᾶδειξε πῶς μῆτε νησιῶτες μῆτε Στερεολαδίτες χωνεύει. Φάπ ! τοῦ στρα-

τοῦ, φάπ ! τοῦ εἰσαγγελέα, πάρ' τους κάτω. Ἡ κάπες θὰ μποῦν στὴ μύτη τοῦ Μωρηᾶ, βρε ἀδερφέ; Ἡ ἡ Κορφιάτες ἀπ τσὴ (ἐδῶ ἐμόρφασεν ὁ διηγούμενος) Κορφούς; Ξέρεις τί ἐστὶ Κέρκυρα; Πηγαίνει βαπόρι καὶ σοῦ λένε «Ἦρθε βαπόρι ἀπ' τὴν Ἑλλάδα!»

Καὶ ἔτσι ἐτελείωσε τὰς ἐξηγήσεις του ὁ διαβάτης, εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ὁποίου εἶχε καθρεπτισθῆ ὅλη ἡ περικλεῆς Ἑλλάς αὐτῶν τῶν ἡμερῶν. Δὲν ἐνθουμούμαι ποῦ τὸν ἤκουσα αὐτὸν τὸν Θουκυδίδην καὶ κατὰ ποίαν νύκτα. Ἀλλὰ μοῦ ἐδόθη αἰφνιδίως μία σπρωξιά, ἐκσφενδονίσασά με εἰς τὰ 431 π. Χ. καὶ εἶδον τὰς τριήρεις καὶ τὰς πεντηκοντόρους τῶν Κερκυραίων καὶ τῶν Κορινθίων ἀλληλοσπαρασσομένας διὰ τὴν Ἐπίδαμνον ὅποτε ὠλίσθησα εἰς ὄλον τὸ 27ετὲς πλάτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Ἐπειδὴ δὲ πρὸ ἐτῶν εἶχα ἐρωτήσῃ κάποιον σοφὸν καθηγητὴν ἂν εἶναι βέβαιος ὅτι ἡ Ἑλλάς ἔπαυσε πλέον νὰ σφάζεται εἰς τὰ σπλάγχνα ἀπὸ τὴν μάχην τοῦ Ἰωνισμοῦ καὶ τοῦ Δωρισμοῦ, ἐπῆγα δρομαίως καὶ τοῦ ἀπνύθυνα πάλιν τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν. Τὴν πρώτην φθῶραν μοῦ εἶπεν ὅτι εἶνε βέβαιος. Τὴν δευτέραν μοῦ ἀπάντησε·

— Ὅχι καὶ πολὺ βέβαιος!

Ἀναχωρῶν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας τοῦ Περικλέους σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ φθάσω εἰς τὸν... δῆμον Ἀπεραντίων τῆς Εὐρυτανίας. Τὸ πῆδημα δὲν εἶνε ἐκπληκτικόν. Τὰ πράγματα ἔχουν σειράν. Ὁ μακαρίτης Γρανίτσας, δήμαρχος ἐπὶ Ὄθωνος εἰς τὴν Γρανίτσαν, πρωτεύουσαν τοῦ γεμάτου τσογκάρια καὶ ἔλατα δήμου Ἀπεραντίων, ἦτο συμπαθέστατος εἰς τὸν Ὄθωνα τὸν ὁποῖον ἐγνώρισε δὲν ἤξεύρω πῶς. Κάποτε μάλιστα ὁ Ὄθων τοῦ ἐχάρισε καὶ τὸ οἰκόπεδον εἰς τὸ ὁποῖον σήμερον εἶνε ἡ πλατεῖα Συντάγματος. Ἀλλ' ὁ ἀρχοντικός, καὶ μὴ προφήτης τοῦ πολιτισμοῦ φουστανελλᾶς δήμαρχος, εἶπεν εἰς τὸν Ὄθωνα·

— Τί νὰ τὸ κάμω βασιλνὰ μου, τέτοιο παλνοχώραφο;

Ἦλθεν ἐπὶ τέλους καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς ἐξώσεως τοῦ Ὄθωνος. Ὁ Γρανίτσας πληροφορεῖται ὅτι ἐξεργάγη ἐπανάστασις κατὰ τοῦ βασιλέως, ἀπὸ τὸν Μωρηᾶν. Παραλαμβάνει λοιπὸν τριακοσίους Εὐρυτάνας, μυθικῶν σωματικῶν διαστάσεων, καὶ ἐκστρατεύει κατὰ τοῦ Μωρηᾶ. Ἀλλ' ἔως νὰ φθάσῃ εἰς τὸ Καρπενῆσι μαθαίνει ὅτι ὁ βασιλεὺς εὐρίσκεται εἰς τὴν Βαυαρίαν. Ἡ στρατιὰ ἠναγνίσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἴδια.

Δὲν ἤξεύρω εἰς ποῖον σημεῖον ἀναρχίας πρέπει νὰ φθάσῃ ἡ Ἑλλάς διὰ νὰ ἐπαναληφθῆ μία παρομοία ἐκστρατεία φουστανελλῶν. Ἀλλ' εἰς τὰς τελευταίας ἐνδοξοὺς ἡμέρας, ὅταν Ἕλληνες ἐκύταζαν νὰ βγάλουν τὰ μάτια Ἑλλήνων, καὶ ὁ στρατὸς ἐθελουσίως ἐκυννηγεῖτο ἀπὸ τὸν λαόν, ὑπῆρξαν καὶ ἄνθρωποι ποῦ μὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι ἡ κάθοδος τίποτε μυρίων

Ἄκαρνάνων εἰς τὸ μέλλον δὲν εἶνε καὶ ἐντελῶς ὄνειρον μετὰ τὴν γενομένην καθαρῶς καὶ ἀπεριφράστως νέαν φυλετικὴν χαρτογράφησιν τῆς Ἑλλάδος. Νὰ ἐλπίσῃ μόνον κανεὶς ὅτι θὰ ἔχη δεμένην εἰς τὰς ὠραίας αὐτὰς ἡμέρας τὴν βαλίτζαν του, διὰ νὰ φύγῃ καὶ νὰ γραφῆ ἔξω ἀπλοῦς πολίτης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Εἰς τὸν Θουκυδίδην τοῦ μέλλοντος, ἐάν ποτε ἐπιφανῆ τόσον εὐσυνείδητος ἄνθρωπος, ἀφίνεται νὰ εὔρη τὰ αἷτια τοῦ νέου Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Ἄλλ' ὁ ἀτυχῆς αὐτὸς θὰ ἐμπλακῆ ἐντὸς αἰνιγμάτων. Εἶνε ἀστειότερον τοῦ ἀστείου λόγου χάριν αὐτὸ ποῦ συνειθίζομεν ἡμεῖς οἱ θαυμάσιοι νὰ ἀποδίδωμεν εἰς τοὺς Κερκυραίους. «Ἦλθε βαπόρι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.» Καὶ τὸ πιστεύομεν ἴσως ὅτι εἶνε ἄγνωστος ἢ Ἑλλὰς εἰς τὴν κιβωτὸν τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων, ἢ ὁποία λέγεται Κέρκυρα, καὶ τῆς ὁποίας τὸ χῶμα ἠμπορεῖ ταπεινότερα νὰ τὸ προσκυνήσῃ κάθε πανύψηλος Ἑλλῆν καταβαίνων ἀπὸ τὰ τακούνια του. Ἄν ἐπιτρέπεται θὰ εἰπῶ μερικὰς λεπτομερείας. Τὸ περασμένον φθινόπορον, ἤμουν εἰς τὴν Κέρκυραν. Ἦσαν παραμοναὶ ἐκλογῶν. Ἄλλ' ἀντὶ ξεκοιλιάσματος πολιτῶν καὶ τινάγματος ρουκεττῶν, εἶδα ἐν ὄρα νυκτὸς μερικοὺς Κερκυραίους εἰς τὴν μεγάλην βιβλιοθήκην ἐνὸς συλλόγου κύπτοντας περὶ τὸν εὐγενῆ νεοέλληνα, τὸν ποιητὴν Μανίλν, καὶ μελετῶντας τὰ νέα προπαγανδικὰ δημοσιεύματα τῆς Ἰταλίας, διὰ τῶν ὁποίων ἢ Ἠπειρὸς χαρακτηρίζεται Ἰταλική, ἢ δὲ Κέρκυρα ὡς *isola Italiana*. Αὐτὰ ὑπῆρχον κατὰ χρονικὴν σειρὰν μέσα εἰς τὴν Κερκυραϊκὴν βιβλιοθήκην — δὲν ἤξεύρω ἂν ὑπῆρχον εἰς καμμίαν τοῦ Πύργου — ἐ μ ε λ ε τ ῶ ν τ ο δέ. Καὶ ἡ μελέτη των ἦτο προπαρασκευὴ διὰ τὸν ἀγῶνα ποῦ κάμνει ἢ ἀπέναντι τῶν Ἠπειρωτικῶν βουνῶν νῆσος, κατὰ τῶν ὑψηλοτάτης ἀτιμίας δημοσιευμάτων τοῦ Γκουβερνάτη. Τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας εἶχε καταπλεύσει εἰς τὴν Κέρκυραν ὁ Ἰταλικὸς στόλος. Εὗρηκε ἐκεῖ καὶ μίαν μοῖραν τοῦ Ἀγγλικοῦ. Ἄλλ' ἡ Κέρκυρα ἔδωκε μιὰ κλωτσιὰ κατὰ τῆς ἐθιμοτυπίας, καὶ δὲν ἐθεάθη βάρκα φέρουσα κανένα ἐπίσημον Κερκυραῖον διὰ νὰ χαιρετήσῃ τὸν στόλον τῶν ἀδελφῶν Ἰταλῶν. Οἱ ἀδελφοὶ Ἰταλοὶ, οἱ ἀξιοματικοὶ τῶν πλοίων, ἐβγῆκαν εἰς τὴν Σπιανάδα τῆς Κερκύρας, μὴ χαιρετηθέντες οὔτε ἀπὸ λουστρον. Μέσα εἰς πλῆθος γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν Κερκυραίων, εἰς τὸ πλάτος τῆς Σπιανάδας, οἱ ἀξιοματικοὶ ἐκάθησαν ἀπομονωμένοι τρισθλίως. Εἶνε βέβαιον ὅτι οὐδεὶς ἐγύρισε νὰ τοὺς ἰδῆ. Μετ' ὀλίγον εἰς τὴν πλατεῖαν ἐπαίχθη ἀπὸ τὴν φιλαρμονικὴν ὁ ἑλληνικὸς ὕμνος, ἐπαίχθη ὁ Ἀγγλικός, δὲ ν ἐπαίχθη ὁ Ἰταλικός!

Καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ ἔ ξ ω τ ῆ ς Ἑ λ λ ἄ δ ο ς, ποῦ λένε καὶ ποῦ λέμε οἱ ἀστειότατοι ἡμεῖς, λαὸς τῆς Κερκύρας.

Ὁ τοπικισμὸς μας εἶνε ζήτημα μελέτης, ποῦ δὲν εἶμαι ὁ κατάλληλος

δι' αὐτήν, πρὸ παντὸς ἱστορικῆς. Χωρὶς τὰς Ἑλλαδικὰς διαιρέσεις ἢ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις θὰ διήρκει βέβαια ὀλιγώτερον τῶν 7 ἐτῶν. Ἡ ἐπανάστασις μᾶς παρουσιάζει τὸν τοπικισμὸν ἐν δόξῃ καὶ πομπῇ. Ἐν ἀληθείᾳ δὲ ἀσειστόν. Ἐκεῖ φαίνεται ποῖοι ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ ἀγῶνος ἔβλεπον ἕως τὰ μάρκρῃ τῆς φυλῆς καὶ ποῖοι δὲν ἔβλεπον πέραν τοῦ Ἴσθμοῦ. Αὐτὰ εἶνε ζητήματα τῆς Ἱστορίας, ἐκείνης ποῦ δὲν ἐγράφη, ἐκείνη ποῦ θὰ γραφῆ.

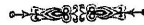
Ἄλλὰ ὁ σημερινὸς Πελοποννησιακὸς πόλεμος, δὲν ἔχει τουλάχιστον οὔτε τὴν αἰτιολογίαν τῶν ἱστορικῶν λόγων. Εἶνε μία γενναία ἐκδήλωσις τῆς γενναίας πανώλους, ἢ ὁποία ὄρμησε διὰ νὰ μᾶς καταλύσῃ ὀριστικῶς. Ὁ Βίσκαρκ τὸ εἶπε : «Ἑλλάς. Ἡ μεγαλειτέρα φιλαρχία τοῦ κόσμου, ἢ ὁποία καταλύει τὴν ὠραιότεραν ἱστορίαν τοῦ κόσμου !»

Αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, ἡμεῖς μεταξύ μας, ἠμποροῦμεν νὰ τὰ εἰποῦμεν καλλίτερα.

Ἑλλαδικὸν κράτος. Μωρηᾶς, Ῥούμελη, Θεσσαλία, Κέρκυρα. Εἰς τριῶν ἑκατομμυρίων Ἑλλάδα, δέκα περίπου Ἑλλάδες.

Περὶ τὸ 1903 τὸ Ἑλλαδικὸν κράτος διαιρεῖται εἰς δωρεῖς καὶ ἴωνας ἀντιμαχομένους. Εἰς τὴν ἀρχαιότητα αἱ λέξεις αὐταὶ ἐσήμαινον τὴν πάλιν δύο κολοσσιαίων πολιτισμῶν. Εἰς τὰ 1903 σημαίνουν τὴν πάλιν δύο ἀθλιότητων, καὶ τὸν θρίαμβον τῆς μοίρας ἢ ὁποία τὸ ἐπῆρεν ἀπόφασιν νὰ μᾶς καταλύσῃ.

Z. A. Παπαντωνίου.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΦΑΟΥΣΤ

(*Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο φύλλο*)

Στοῦ Ἐμερσον τὸ «Representative Men» ὑπάρχει τὸ ἐπόμενο χωρίο ποῦ ἔχει μιὰν ἀμεση ἀναλογία μὲ τὴν σχέση ποῦ ἔχουνε μεταξύ τους ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεῦτερος Φάουστ: «Σὲ κάθε σπίτι, στὴν καρδιά τῆς κάθε μιᾶς κόρης ἢ ἀγοριοῦ, στὴ ψυχὴ τὴν ὑπερκόσμια τοῦ ἀγίου, ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἄβυσσος ἀνάμεσα στὶς ὑψηλότετες ἐπαγγελίες ἰδανικῆς δυνάμεως καὶ τῆς τρισάθλιας ἐμπειρίας. Μὰ ἡ ἀλήθεια ποῦ τεντώνεται ὅσο παίρνει, ἔρχεται σὲ βοήθειά μας· καὶ ὁ ἄνθρωπος ἱκανοποιεῖται μόνος του μὲ τίς μεγαλύτερες γενικεύσεις.» Ὁ Φάουστ εἶχε τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ γεφυρώσῃ αὐτὴ τὴν ἄβυσσο, καὶ τὴν ἔχει ἀκόμα. Ὁλόκερος ὁ φλογερός του πτόθος τὸν σπρώχνει πρὸς ἐκείνη τὴ στιγμὴ, ποῦ θὰ μποροῦσε νὰ τῆς κράξῃ «ὦ μείνε ἀκόμη, εἶσαι τόσο ὠρχία», πρὸς ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὅπου ὄλη